

Er moet een oorzaak zijn waardoor regenwater niet meer altijd snel door de backing wordt afgevoerd naar de drainage.

Is het glauconiet of niet?

Kleiachtig korreltje krijgt schuld van drainageprobleem op kunstgras

Overtuigd van hun eigen kunnen, breken sportveldenbouwers zich het hoofd over de vraag hoe het mogelijk is dat sommige kunstgrasvoetbalvelden de laatste paar jaar toch te kampen hebben met een afwateringsprobleem. Met ruim 1500 kunstgrasvelden in ons land zou het aan hun kennis en ervaring niet liggen. Maar waaraan dan wel? Schuilt het antwoord in een korreltje genaamd glauconiet?

Auteur: Guy Oldenkotte

Er is geen enkel land ter wereld dat zo veel ervaring heeft met het samenstellen, aanleggen en onderhouden van kunstgrasportvelden als Nederland. Vooral wat betreft kunstgrasvoetbalvelden steekt Nederland er met kop en schouders bovenuit. Ruim 1500 van dat soort velden zijn er in ons land te vinden. Het merendeel daarvan presteert naar verwachting, maar toch valt er af en toe eentje uit de toon. Wat de reden daarvoor is, is een vraag die velen in de sector al lange tijd bezighoudt. Sinds kort denkt men het antwoord gevonden te hebben: glauconiet zou de schuldige zijn. Dit mineraal komt soms voor in de laag instrooizand die wordt aangebracht om de kunstgrasmat stabiliteit te bieden. Omdat het kleiachtig van aard is, laat het zich lastig afbreken. De gedachte is dat de afvoer in de kunstgrasoplaag vertraagd

wordt door de verschillende korrels glauconiet. Verstopping is dus het logische gevolg. De theorie klinkt aannemelijk, ware het niet dat glauconiet slechts op bepaalde plaatsen voorkomt. Het wordt vooral gevonden in zanden uit het oosten van ons land en in regio's in Limburg en Noord-Brabant. Zand uit die groeves wordt pas relatief kort voor kunstgrasportvelden gebruikt. En er zijn ook afvoerproblemen gesignaleerd op kunstgrasvelden die zijn aangelegd met instrooizand uit groeves waarvan vaststaat dat ze vrij zijn van glauconiet. De theorie als zou glauconiet de schuldige zijn, wil er dus bij Hans Kremer van Kremer Zand en Grind niet in. 'Instrooizand wordt uitgebreid bewerkt en gezeefd, voordat het wordt geleverd. Daar zitten weinig grote fracties in', zo luidt zijn verdediging. Kremer stoort zich aan de

discussie, omdat die impliceert dat zijn product de oorzaak zou zijn van een probleem. Hoewel hij kan terugvallen op jarenlange ervaring in de winning en levering van zand, is Kremers zand relatief nieuw voor de kunstgrassector. Bovendien wint hij zijn zand in groeves in het oosten van ons land. 'Ons zand voldoet aan alle eisen die in de normen voor instrooizand worden gesteld', zegt hij stellig. Hij erkent dat er glauconiet kan voorkomen in zijn product, maar zegt dat de fracties zo klein zijn dat dit niet tot problemen zou moeten leiden. 'Het compleet uitzeven van glauconiet is echter onmogelijk.'

Steun uit onverwachte hoek

Paul van Berkel van Van Kessel, een onderdeel van VolkerWessels, denkt dat de oorzaak gezocht

STOP DE PERSEN!**BSNC**

De Commissie Kunstgras van de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek heeft de discussie inmiddels opgepakt. Zij is van mening dat er in Werkgroep 4 en Werkgroep 6 van NOC*NSF een discussie gevoerd moet worden over de norm voor instrooizand. De commissie van de BSNC zet echter vraagtekens bij het idee als zou alleen de korrelgrote van het instrooizand aanleiding zijn voor problemen met de waterafvoer op kunstgrasvoetbalvelden. Zij adviseert de normeringswerkgroepen om breder onderzoek te doen, waarbij ook naar andere oorzaken gekeken wordt.

NOC*NSF**Vervolgtraject**

Werkgroep 4 en Werkgroep 6 van NOC*NSF hebben besloten een taakgroep op te richten. Het doel is om een integraal onderzoek te starten naar alle componenten waaruit een kunstgrasveld is opgebouwd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een onderzoek (risicobeperkende maatregelen op korte termijn) en een vervolgonderzoek. Afhankelijk van de conclusies van het vervolgonderzoek, zullen de eisen in de materiaaltechnische normen worden geëvalueerd en waar nodig worden aangescherpt, aangepast of uitgebreid. Op dit moment wordt gekeken naar de concrete invulling van het onderzoek, om vast te stellen wie het gaat uitvoeren en welk budget hiervoor beschikbaar is. Na evaluatie van de beschikbare (interne en onafhankelijke) onderzoeksresultaten en vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek, is in Werkgroep 4 besloten om voor het aanlegseizoen 2016 te komen tot een risicobeperkende aanpassing van de huidige normering. Dit besluit is genomen in overleg met producenten, aannemers en sportbonden. De intentie is dat een eventuele aanpassing van de betreffende normering vóór 1 juni aan de gehele markt wordt meegedeeld.

moet worden in het veranderende weerpatroon. 'De tijd van langdurige, druilerige regenbuien is voorbij. Tegenwoordig hebben we vooral kortstondige, hevige hoosbuien. Velden moeten dus in een korte tijd veel water verwerken. Dat leidt tot andere eisen ten aanzien van de waterdoorlatendheid.' Dat zal invloed hebben op het zand. Maar het verweer van Kremer dat dit de directe oorzaak is van het dichtslibben van de waterafvoer, krijgt steun uit onverwachte hoek. Ook bij Teun de Goeij, productmanager bij Sibelco, wil het er niet in dat (al dan niet glauconiethoudend) zand ineens de oorzaak zou zijn van de waterafvoerproblemen op kunstgrasvoetbalvelden. Sibelco levert als moedermaatschappij van Filcom al instrooizand vanaf het moment dat kunstgrasvelden op de markt kwamen. Problemen zijn er nooit geweest. Voor Sibelco is Kremer een directe concurrent. De Goeij pleit voor een discussie waarbij het probleem breder wordt bekeken. Hij sluit zich aan bij de opmerking van Paul van Berkel. 'Ik vraag me af of de velden überhaupt wel berekend zijn op de grote hoeveelheid neerslag die tegenwoordig in een korte tijd kan vallen.' Als het aan De Goeij ligt, zou er bij een bredere aanpak ook gekeken moeten worden naar de waterdoorlatendheid of bergende capaciteit van de overige lagen, zowel in de onderbouw als in de top laag. Ook zouden drainage-oplossingen daarbij tegen het licht moeten worden gehouden. 'Pas wanneer alles is bekeken, kan er echt een conclusie worden getrokken over de oorzaak en kan men met een effectieve oplossing komen.'

Tot het gaatje

Dat er water op het veld blijft staan, duidt op een probleem bij de afvoer van het water. Neerslag moet eerst een instrooilaag van zo'n tweeënhal

tot vier centimeter infiltreren, voordat het, dankzij gaten in de backing, in de onderbouw terecht komt. Daarvandaan zou het verticaal of horizontaal kunnen worden afgevoerd door middel van drainage. TenCate Grass is behalve wereldwijd marktleider in vezels ook een van 's werelds grootste producenten van backings. En met Bart Wijers aan het hoofd van de afdeling Turf Systems Development beschikt men daar over iemand die tevens veel weet over instrooimaterialen en hun drainerend vermogen. Wijers was voorheen een van de drijvende krachten achter Terra Sports Technology, het TPE-materiaal dat de markt voor instrooirubber losschudde. 'Onze jarenlange ervaring heeft ons geleerd dat vooral de lokale waterhuishouding en het lokale watermanagement grote invloed kunnen hebben op de waterdoorlatendheid. Vanzelfsprekend heeft het veranderende klimaat de urgentie van dit onderwerp sterk verhoogd', is zijn eerste reactie. Dat het zou liggen aan de waterdoorlatende capaciteiten van de backing, of juist aan de verstoppende werking van glauconiet, betwijfelt hij. 'Feitelijk is de waterdoorlatendheid van de backing geen thema, omdat de normen die daarvoor gelden ruimschoots worden gehaald door de oplossingen van TenCate. Die drainagecapaciteit wordt gemeten en getoetst aan de norm die daarvoor per veldsoort is opgesteld. Voor voetbal is dat meer dan 180 millimeter per uur, voor hockey meer dan 150 millimeter per uur. De typische waarden die werkelijk worden gemeten, zijn in de praktijk vele malen hoger.' Wijers scherm daarbij met een capaciteit van wel 3000 millimeter per uur in een laboratoriumsituatie, waar de mat niet is ingevuld met zand en granulaat.

Bart Wijers

Glauconiet wordt slechts op een paar plaatsen in ons land aangetroffen.

Gedruppel in een volle emmer?

Waar het probleem dan wel ligt, durft Wijers niet direct te zeggen. 'Naar de waterafvoer van kunstgrasvelden doet TenCate veel onderzoek. Het is de som van alle componenten – dus inclusief de onderbouw – die de totale waterdoorlaatbaarheid bepaalt. Als we de waterafvoer door het veld willen meten, moeten we dus ook alle componenten meenemen zoals ze worden of zijn toegepast. TenCate doet daar veel onderzoek naar, maar het probleem is dat er nog geen algemene norm bestaat voor het testen van de drainage van het totale systeem.' Ook Teun de Goeij van Sibelco noemt dat probleem. 'Op dit moment worden de afzonderlijke componenten van een systeem getest. Ik pleit er echter voor dat je juist het hele pakket keurt. Als iedereen aan het minimum van de criteria zit, wat heb je er dan aan om er vervolgens één supergoede component doorheen te gooien?' Ook Hans Kremer is een groot voorstander van onderzoek waarbij het hele systeem wordt bekeken. 'Zand wordt gedroogd tot 100 graden, maar rubberinstrooi materiaal is een olieachtig product. De uitloging daarvan mag dan voldoen aan de normen voor het uitlogen van instrooi rubber, maar wat zegt dat over de uitwerking van die uitloging elders in het systeem?' Paul van Berkel van Van Kessel gooit nog een ander probleem op tafel. 'Onderhoud en vervuiling van een veld blijven altijd factoren. Glauconiet heeft er wellicht altijd al in gezeten, maar komt nu pas ter sprake. Juist daarom is het belangrijk om het breder te gaan onderzoeken.'

De sluizen openen?

Om de discussie voor te blijven, heeft Hans Kremer besloten de samenstelling van zijn instrooizand wat te veranderen. 'Er is nu al vraag naar minder fijn zand. Daarom gaan we dat nu verder testen.' Volgens Teun de Goeij is er in de normering voldoende ruimte om wat te bewegen. De vraag is dus wie de kar in die discussie moet gaan trekken. Als het aan Hans Kremer ligt, dient KIWA ISA Sport er iets van te zeggen. Tenslotte is dat de instantie die kunstgrassystemen zowel in het laboratorium als in de praktijk keurt. Maar de

beheerder van de normen voor sportvelden in ons land is NOC*NSF. Die wordt bij het vaststellen van de norm gevoed door de afzonderlijke werkgroepen. 'Zou de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) niet de aangewezen plek zijn om deze discussie op te pakken?' vraagt Teun de Goeij zich af. 'Deze branchevereniging verenigt alle mensen uit het veld. Daar zit zo veel kennis bij elkaar, dat we er ongetwijfeld van zullen profiteren bij het oplossen van dit probleem', stelt De Goeij. De vraag is dus wie de handschoen oppakt. Of moeten de zandleveranciers de gifbeker ten onrechte alleen leegdrinken?

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5797

Hoewel kunstgrasvoetbalvelden er goed bij liggen, kampen sommige toch met een afwateringsprobleem.